

علیرضا رضاییان بازیگر ناشنوی فیلم رابطه:

سینما همیشه برای ما صامت است

نداروزبه

علیرضا رضاییان بازیگر فیلم رابطه نخستین بازیگر ناشنوی ایران است و تنها در یک فیلم بازی کرده! رضاییان که متولد ۱۳۵۰ است، سال‌ها پیش ازدواج کرده و دو فرزند دارد. رضاییان تنها فعالیت بازیگری خود را در سال ۱۳۶۵ و در فیلم سینمایی رابطه به کارگردانی پوران درخشنده و بازیگری زنده یاد خسرو شکیبایی انجام داد. او در رابطه با نحوه انتخاب شدنش برای این فیلم می‌گوید: سال ۱۳۶۴ خانوم درخشنده به مدرسه ما آمد و چند نفر را برای بازی انتخاب کرد و پس از صحبت‌ها و مشورت‌ها من رو برای بازی انتخاب کرد. به من گفت می‌تونی بازی کنی؟ و من هم جواب مثبت دادم و تقریباً یکسال تمرین کردیم. سپس فیلمبرداری را شروع کردیم که دو ماه طول کشید.

آن‌چه در ادامه می‌خوانید، مصاحبه‌ای است شیرین، با علیرضا رضاییان است که با همراهی ثمین سالاریه به عنوان رابط میان ما و برای فهم بهتر گفتگو حضور داشت و بار مهمی از مصاحبه را بر عهده گرفت.

«رابطه» یکی از فیلم‌های نوستالژیک سینمای ماست. با وجود تلخی بسیار، اکثر مخاطبان با آن ارتباط برقرار کردند و دوستش داشتند. به هر حال «رابطه» اولین فیلم خانم درخشنده بود و از لحاظ کارگردانی، نقاط ضعفی داشت که به جرات می‌توانم بگویم بازی بی‌نظیر شما و خسرو شکیبایی آن ضعف‌ها را پوشاند. نقطه قوت این فیلم و دلیل ماندگار شدنش، بازی شما دو هنرمند بود. با توجه به این‌که این فیلم اولین تجربه بازیگری شما بود، شخصیتی که در «رابطه» بازی کردید، چقدر به خودتان نزدیک بود که انقدر خوب آن را ایفا کردید؟

علیرضا رضاییان: کاراکتر «ناصر» و خانواده‌اش در «رابطه» خیلی به شرایط خودم و خانواده‌ام نزدیک بود. مشکلاتی که به تصویر کشیده شد، دقیقاً مشکلاتی بود که آن زمان همه ما ناشنواها داشتیم و هیچ‌کس نمی‌توانست با ما ارتباط بگیرد. البته جدا از نزدیک بودن به شخصیتی که بازی کردم، تمرین‌های زیادی هم داشتیم که بی‌تاثیر نبود. اوایل تمرین‌ها، زبان اشاره خسرو شکیبایی خیلی ضعیف بود. بعد کم‌کم با او تمرین کردم و به او اشاره را یاد دادم.

با توجه به این‌که تقریباً ۳۷ سال از ساخت فیلم «رابطه» می‌گذرد، مردم هنوز چهره شما را می‌شناسند؟ (با خنده) بله چهره‌ام تغییر نکرده، فقط موهایم سفید شده! گاهی که فیلم از تلویزیون پخش می‌شود، فردایش مردم من را در خیابان نشان می‌دهند! بارها پیش آمده که بعضی افراد در خیابان از من می‌پرسند که شما همانی هستی که در فیلم «رابطه» بازی کردید؟! من هم جواب می‌دهم بله امضا بدم؟! می‌خندند و می‌روند.

بازی در «رابطه» چه تاثیرات منفی و مثبتی در زندگی‌تان داشت؟

علیرضا رضاییان: تقریباً می‌شود گفت که تاثیر مثبت اجتماعی داشت. «رابطه» واقعا فیلم تاثیرگذاری بود. بعد از اکران آن، تقریباً همه در مورد ناشنوا و مشکلاتش آگاه شدند و رفتار مردم با ناشنواها خیلی بهتر شد. ما ناشنواها این را کاملاً در رفتار مردم احساس می‌کردیم. البته کم‌کم با گذشت زمان فراموش شد و آن مشکلات برگشتند سر جایشان و ادامه پیدا کردند و شرایط دوباره همان شرایط است.

شما از آن دسته از بازیگران نوجوانی بودید که مخاطب کاملاً با شخصیت‌تان ارتباط برقرار کرده بود و توقع داشت در فیلم‌های بعد هم تصویرتان را ببیند. خودتان چطور؟ بعد از «رابطه»، همچنان بازیگری را دوست داشتید و منتظر پیشنهاد بازی در فیلم‌های بعد بودید؟ علیرضا رضاییان: بله بازیگری را دوست داشتم، خیلی دلم می‌خواست که دوباره آن را تجربه کنم، اما منتظر پیشنهاد بعدی نبودم. می‌دانستم که آن موقعیت دوباره تکرار نخواهد شد. به همین دلیل سعی کردم با آن کنار بیایم.

چطور؟ چرا تا این اندازه مطمئن بودید که پیشنهاد بعدی‌ای در کار نیست؟

علیرضا رضاییان: خب از همان زمان‌ها هم می‌دیدم که اغلب فیلم‌ها، نقشی برای ناشنویان ندارند که بخواهند به من بدهند. الان هم همین‌طور است. اگر هم فیلمی شخصیت ناشنوا داشته باشد، باز هم به ما پیشنهاد نمی‌شود. همیشه نقش ناشنوا را هم به بازیگران شنوا می‌دهند، به جای این‌که از خود ناشنواها استفاده کنند. بازیگرها می‌آیند پیش ما ناشنواها، اشاره را یاد می‌گیرند، آن‌وقت خودشان بازی می‌کنند. خب تا وقتی که ما هستیم چرا باید فرد دیگری نقش ناشنوا را بازی کند؟ ممکن است بقیه با تماشای آن فیلم‌ها متوجه نشوند، ولی برای ناشنواها کاملاً پیداست که دارند ادا درمی‌آورند و اشاره‌هایشان درست نیست. به نظر من جدا از این‌که فیلم‌های خودشان مصنوعی درمی‌آید، یک جور سواستفاده از ناشنواها هم محسوب می‌شود. در این مورد به صدا و سیما هم اعتراض کردیم اما هیچ نتیجه‌ای نداشت.